

Višje sodišče v Ljubljani
Civilni oddelek

VSL Sodba I Cp 1218/2017
ECLI:SI:VSLJ:2017:I.CP.1218.2017

Evidenčna številka: VSL00007361

Datum odločbe: 20.12.2017

Senat, sodnik posameznik: Mojca Hribernik (preds.), Peter Rudolf (poroč.), Majda Irt

Področje: CIVILNO PROCESNO PRAVO - OBLIGACIJSKO PRAVO - PRAVO EVROPSKE UNIJE - STVARNO PRAVO - VARSTVO POTROŠNIKOV - ZEMLJIŠKA KNJIGA

Institut: kreditna pogodba - potrošniška hipotekarna kreditna pogodba - zastavna pravica na nepremičnini (hipoteka) - nastanek hipoteke na podlagi neposredno izvršljivega notarskega zapisa - vsebina kreditne pogodbe - posojilo v tuji valuti - pogodbeni pogoji - nepošten pogodbeni pogoj - ničnost pogodbenega določila - informacijska dolžnost banke - Direktiva Sveta 93/13/EGS - sodba Sodišča EU C-186/16 - vsebina pojasnilne dolžnosti - denarne obveznosti - valorizacija denarnih obveznosti - valutna klavzula v CHF - valutno tveganje - neveljavnost pogodb - nične pogodbe - posledice ničnosti

Jedro

Kredit v tuji valuti sam za sebe ne predstavlja tipskega (oziroma s strani podjetja vnaprej pripravljenega) pogoja, ampak gre za posamičen dogovor (o glavnem predmetu pogodbe). Vendar pa je lahko zaradi neustreznega postopanja (opustitve) podjetja nedovoljen tudi dogovor (pogoj), ki se nanaša oziroma je povezan z glavnim predmetom (torej bistvenim elementom) pogodbe. Tako je Sodišče EU ob razlagi drugega odstavka 4. člena Direktive Sveta 93/13/EGS v odločbah sprejetih v zadevah C-26/13 z dne 30. 4. 2014 in C-186/16 z dne 20. 9. 2017 (med drugim) poudarilo, da jasnost pogodbenega pogoja o glavni stvari (kot predpostavke njegove dopustnosti) ne zajema le njegove slovnične razumljivosti, ampak se razteza tudi na pojasnilo okoliščin (delovanja mehanizma), ki potrošniku omogočajo oceno ekonomskih posledic, ki iz njega izhajajo. V sodbi C-186/16 je pojasnilo, da zahteva po določenosti pogodbenega pogoja v jasnem (razumljivem) jeziku predpostavlja, da morajo pri kreditnih pogodbah finančne ustanove (z ozirom na vse okoliščine, ki so obstajale v času sklenitve pogodbe) posojilojemalcem posredovati informacije, ki morajo zadostovati za sprejetje poučenih in preudarnih odločitev. Nadalje je v 49. točki omenjene sodbe izpostavilo posredovanje informacij, ki morajo vsebovati (vsaj to), kako bi na obroke za odplačilo posojila vplivala zelo velika deprecijacija zakonitega plačilnega sredstva države članice, v kateri ima posojilojemalec stalno prebivališče (in povečanje tujih obrestnih mer), v 50. točki pa opozorilo (tudi) na dolžnost finančne ustanove navesti mogoče spremembe menjalnih tečajev in tveganja v zvezi s sklenitvijo posojila v tuji valuti (v kateri posojilojemalec ne prejema svojih dohodkov). Zahteva po posredovanju potrebnih informacij naj bi pomenila (glej 51. točko omenjene sodbe), da potrošnik pogoj, na podlagi katerega je treba posojilo vrniti v isti tuji valuti, v kateri je bilo sklenjeno, razume tako formalno slovnično kot tudi glede njegovega dejanskega obsega, tako da je povprečni potrošnik, ki je normalno obveščen, razumno pozoren in preudaren, lahko ne le seznanjen z možnostjo zvišanja ali znižanja vrednosti tuje valute, v kateri je bilo sklenjeno posojilo, temveč tudi zmožen oceniti potencialno znatne ekonomske posledice takega pogoja za njegove finančne obveznosti. Kot gre torej razbrati iz navedene sodbe, gre za obveznosti finančne ustanove, katerih izpolnitev ne more biti odvisna ne od zainteresiranosti ("sodelovanja") nasprotne stranke (to je posojilojemalca), ne od okoliščine, ali je bila ta sama "iniciator" za sklenitev kreditne pogodbe v tuji valuti. Vsebinsko te dolžnosti zajemajo posredovanje informacije, ki predstavljajo pomembno nadgradnjo oziroma konkretizacijo (golega/abstraktnega) vedenja, da razmerja med valutami niso statična oziroma (pravilneje), da se spreminjajo in da zato obstaja "valutno tveganje".

Kljub temu, da je bila toženka po mnenju tega sodišča ob sklenitvi predmetne pogodbe seznanjena z (realno) možnostjo pomembne spremembe tečaje (povečanja vrednosti CHF) in posledičnega (občutnega) povečanja finančnega bremena tožnikov, pa ta dva ob sklepanju kreditne pogodbe ni opozorila na način, ki ga je sodišče EU (ob razlagi drugega odstavka 4. člena Direktive Sveta 93/13/EGS) izpostavilo v prej omenjeni odločbi C-186/16 (z dne 20. 9. 2017) oziroma ga je v dopisu z dne 4. 7. 2006 izpostavila tudi Banka Slovenije.

Že opustitev navedene dolžnosti pa sama za sebe pomeni, da lahko pogodbo o potrošniškem hipotekarnem kreditu z dne 24. 1. 2008, katere ključni del je tudi dogovor (pogoj) o načinu njegovega vračila, kakor (posledično) tudi Sporazum o zavarovanju denarne terjatve upnika z ustanovitvijo zastavne pravice na nepremičnini po 142. členu SPZ (ki predstavljata vsebino oziroma sestavna dela notarskega zapisa z dne 28. 1. 2008) ocenimo kot nedovoljena in iz tega razloga nična. Ker to nepravilno (nedopustno) postopanje toženke sega že v (pred)sklenitveno fazo (torej v čas nastanka pogodbenega razmerja),

okolščina, da naj bi slednja kasneje (to je po sklenitvi obravnavane pogodbe/sporazuma) organizirala predavanje na temo "Pasti zadolževanja v CHF", da je bila v tretjem odstavku 1. člena pogodbe z dne 24. 1. 2008 predvidena možnost konverzije valute kredita (in obrestnega indikatorja LIBOR) v EUR (in obrestni indikator EURIBOR) oziroma da sta imela tožnika tudi v skladu z določbo prvega odstavka 11. člena ZPotK pravico v roku 5-ih dni odstopiti od pogodbe (česar vsega nista izkoristila) in da naj bi ju toženka z dopisoma iz maja 2011 in februarja 2012 opozorila na njuno izpostavljenost valutnemu tveganju (ter ju opozorila, da bo prišlo v primeru krepitve tečaja CHF do EUR do višanja anuitete in salda kredita v EUR), v septembru 2011 pa jima po lastnih navedbah ponudila ugodno menjavo valute kredita, na ugotovitev o ničnosti nima vpliva. Nična pogodba namreč (zaradi poznejšega dogajanja) ne more konvalidirati.

Izrek

I. Pritožbi se ugodi in se sodba sodišča prve stopnje spremeni tako, da se pravilno glasi:

"1. Ugotovi se, da je notarski zapis opr. št. SV 52/2008 z dne 28. 1. 2008 Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve upnika z ustanovitvijo zastavne pravice na nepremičnini po členu 142 SPZ in Pogodbe o potrošniškem hipotekarnem kreditu št. 000 ničen.

2. Tožnika sta dolžna toženi stranki v roku 15-ih dni plačati znesek 19.491,30 EUR.

3. Ugotovi se, da je vknjižba hipoteke pri nepremičnini ... stanovanju št. ... v 2. etaži in shrambi v 1. etaži na naslovu V., tedaj vpisani pri vl. št. 3 k.o. X, ki je bila vknjižena v korist tožene stranke na podlagi notarskega zapisa opr. št. SV 52/2008 z dne 28. 1. 2008 Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve upnika z ustanovitvijo zastavne pravice na nepremičnini po členu 142 SPZ in Pogodbe o potrošniškem hipotekarnem kreditu št. 000 za zavarovanje terjatve tožene stranke v višini glavnice 110.000,00 CHF s pripadki, v protivrednosti v EUR po prodajnem tečaju tožene stranke na dan plačila, z obrestno mero v višini 4,782 % letno, ki je sestavljena iz povprečja 3 in 12 mesečnega LIBOR-ja in pribitka v višini 1,300 %, zapadlostjo glavnice v 228-tih zaporednih mesečnih, ki zapadejo v plačilo vsakega 1. v mesecu, od katerih prva zapade dne 1. 10. 2008, zadnja pa 1. 2. 2027, neveljavna in se izbriše.

4. Tožena stranka je dolžna tožnikoma v roku 15-ih dni plačati pravdne stroške v znesku 4.686,7 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od prvega dne po poteku roka za prostovoljno izpolnitev obveznosti dalje do plačila."

II. Tožena stranka je dolžna tožnikoma v roku 15-ih dni plačati stroške tega pritožbenega postopka v znesku 1.274,8 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od prvega dne po poteku roka za prostovoljno izpolnitev obveznosti dalje do plačila.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je s sodbo z dne 26. 10. 2016:

- zavrnilo primarni tožbeni zahtevek, s katerim sta tožnika uveljavljala ugotovitev, da je notarski zapis opr. št. SV 52/2008 z dne 28. 1. 2008 Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve upnika z ustanovitvijo zastavne pravice na nepremičnini po členu 142 SPZ in Pogodbe o potrošniškem hipotekarnem kreditu št. 000 ničen, nadalje ugotovitev, da je vknjižba hipoteke pri nepremičnini ... stanovanju št. ... v 2. etaži in shrambi v 1. etaži na naslovu V., tedaj vpisani pri vl. št. 3 k.o. X, ki je bila vknjižena v korist tožene stranke na podlagi notarskega zapisa opr. št. SV 52/2008 z dne 28. 1. 2008 Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve upnika z ustanovitvijo zastavne pravice na nepremičnini po členu 142 SPZ in Pogodbe o potrošniškem hipotekarnem kreditu št. 000 za zavarovanje terjatve tožene stranke v višini glavnice 110.000,00 CHF s pripadki, v protivrednosti v EUR po prodajnem tečaju tožene stranke na dan plačila, z obrestno mero v višini 4,782 % letno, ki je sestavljena iz povprečja 3 in 12 mesečnega LIBOR-ja in pribitka v višini 1,300 %, zapadlostjo glavnice v 228-tih zaporednih mesečnih, ki zapadejo v plačilo vsakega 1. v mesecu, od katerih prva zapade dne 1. 10. 2008, zadnja pa 1. 2. 2027, neveljavna in se izbriše, ter odločitev, da sta dolžna sama toženki v roku 15-ih dni plačati znesek 19.491,30 EUR (I. točka izreka),

- zavrnilo podredni tožbeni zahtevek, s katerim sta tožnika uveljavljala razvezo notarskega zapisa opr. št. SV 52/2008 z dne 28. 1. 2008 Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve upnika z ustanovitvijo zastavne pravice na nepremičnini po členu 142 SPZ in Pogodbe o potrošniškem hipotekarnem kreditu št. 000, nadalje odločitev, da sta sama dolžna toženki v roku 15-ih dni plačati znesek 19.491,30 EUR ter da jima je dolžna toženka v roku 15-ih dni izstaviti zemljiškoknjižno listino, na podlagi katere bo izbrisana vknjižba hipoteke pri nepremičnini ... stanovanju št. ... v 2. etaži in shrambi v 1. etaži na naslovu V., tedaj vpisani pri vl. št. 3 k.o. X, ki je bila vknjižena v korist tožene stranke na podlagi notarskega zapisa opr. št. SV 52/2008 z dne 28. 1. 2008 Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve upnika z ustanovitvijo zastavne pravice na nepremičnini po členu 142 SPZ in Pogodbe o potrošniškem hipotekarnem kreditu št. 000, za zavarovanje terjatve tožene stranke v višini glavnice 110.000,00 CHF s pripadki, v protivrednosti v EUR po prodajnem tečaju tožene stranke na dan plačila, z obrestno mero v višini 4,782 % letno, ki je sestavljena iz povprečja 3 in 12 mesečnega LIBOR-ja in pribitka v višini 1,300 %, zapadlostjo glavnice v 228-tih zaporednih mesečnih, ki zapadejo v plačilo vsakega 1. v mesecu, od katerih prva zapade dne 1. 10. 2008, zadnja pa 1. 2. 2027 (II. točka izreka),

- odločilo, da je dolžna tožeča stranka toženi v roku 15-ih dni povrniti stroške postopka v znesku 3.526,32 EUR, v primeru zamude skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od poteka paricijskega roka dalje do plačila (III. točka izreka).

2. Zoper sodbo se iz vseh zakonsko predvidenih pritožbenih razlogov pritožujeta tožnika, ki pritožbenemu sodišču predlagata, da jo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje (vse s stroškovno posledico). Pojasnjujeta, kaj je bilo izrecno določeno v drugem odstavku 1. člena Kreditne pogodbe. Tuja valuta CHF naj bi bila uporabljena kot merilo za obračun v smislu 9. točke prvega odstavka 7. člena tedaj veljavnega ZPotK. Drugačne ugotovitve sodišča prve stopnje v 25. in 28. točki obrazložitve so zmotne. Takšna naj bi bila tudi ugotovitev sodišča prve stopnje, da sta tožnika "morala" ustrezen znesek mesečne anuitete v CHF kupovati, kar nakazuje na vračanje kredita v CHF. Nista kupovala CHF, ampak se je na podlagi preračuna v EUR po vsakokratnem prodajnem tečaju tožene stranke vršil le obračun anuitet, ki so bile izražene v CHF. Zmotna in protispisna je ugotovitev sodišča prve stopnje, češ, da "je tudi tožena stranka sama z odobritvijo CHF kredita prevzela valutno tveganje." Dana pojasnila toženke po vsebini drugega odstavka 5. člena Kreditne pogodbe, ki se tičejo izpostavljenosti tožnikov zaradi spremembe tečaja CHF v razmerju do EUR, sama po sebi in brez ozke povezave s samim kontekstom, dejansko in pravno naravo, kompleksnostjo in vsebino konkretnega kreditnega razmerja, ne predstavljajo ustrezne dejanske in pravne podlage za sojenje. Zato naj bi bilo po mnenju pritožnikov očitno napačno, skrajno poenostavljeno in pravno zmotno izhodišče za sojenje, ki je razvidno iz zapisa v 17. točki obrazložitve izpodbijane sodbe, "da se tečaj tuje valute v času spreminja in ni enak v razmerju do domače valute" in da je to "splošno znano." Konkretno delovanje mehanizma konverzije tuje valute in s tem izpostavljenost tožnikov valutnemu tveganju je v konkretnem primeru te zadeve nujno povezano s tako imenovanimi drugimi pogodbenimi pogoji oziroma s samim kontekstom, naravo, kompleksnostjo in vsebino konkretnega kreditnega razmerja ter naravo in dometom devizne klavzule. To naj bi posamično gledano, skupaj in v medsebojni soodvisnosti predstavljalo osnovo, ki omogoča, da potrošnik lahko oceni ekonomske posledice, ki iz sklenjenega posla zanj izhajajo (pritožba se sklicuje na sodbo EU C-26/13). Ti drugi pogodbeni pogoji, ki morajo biti natančni in razumljivi, šele omogočajo oceno ekonomskih posledic sklenjenega kreditnega posla iz zornega kota delovanja mehanizma konverzije tuje valute in izpostavljenosti tožnikov valutnemu tveganju. V danem primeru so bili ti drugi pogodbeni pogoji izrazito kompleksni in za povprečnega potrošnika nerazumljivi, saj so vezani na specialna finančna znanja. Ključna značilnost sklenjene kreditne pogodbe naj bi bila izrazito dolgi rok plačila v 228-tih zaporednih mesečnih anuitetah, kot tudi, da se v prvih letih odplačujejo višji zneski obresti in le malo na račun t.i. "razdolženine", s katero se znižuje glavnica kredita. V nadaljevanju pritožba pojasnjuje, kaj takšna konstrukcija dolgoročnega pravnega posla pomeni. Matematično gledano je logično, da je ob večjem padcu EUR negativni učinek na letni ravni bistveno večji, ki pa se v primeru dolgoročnih kreditov ponavlja iz leto v leto. Takšna vsebina, narava in konstrukcija pogodbenega razmerja predstavlja pogodbene pogoje, ki jih je treba upoštevati v povezavi s konkretnim delovanjem mehanizma konverzije tuje valute oziroma dejansko in dolgoročno izpostavljenostjo tožnikov deviznemu tveganju. Razumevanje te vsebine omogoča, da bi tožnika na podlagi "natančnih in razumljivih pogodbenih pogojev" sploh lahko ocenila ekonomske posledice, ki zanju izhajajo iz sklenjenega kreditnega posla. Možnost izgube v tovrstnih primerih naj bi bila kvantitativno neomejena ob danes splošno znanem dejstvu, da spremembe tečaja valutnega para EUR - CHF niso bile neposredno vezane na delovanje finančnih trgov in domačo inflacijo oziroma padec vrednosti domačega denarja. V nadaljevanju pritožnika pojasnjujeta, zakaj valutna klavzula v danem primeru ne služi namenu iz 372. člena OZ. Pritožba opozarja na značilnosti modela, po katerem so anuitete oblikovane na način, da se v začetnih letih odplačevanja kredita pokrivajo pretežno obresti. V danem primeru naj bi šlo za t.i. anuitetni način odplačevanja s primarnim odplačevanjem obresti, ki se obračunavajo že na začetku obrestovalnega obdobja, kar ob izraziti dolgoročnosti, "valutni klavzuli" in drugih navedenih okoliščinah pomeni prikrita in neomejena tveganja, ki jih iz teh kreditov niti ni mogoče realno presojati ex ante (sklicuje na stališča ekonomske teorije oziroma literaturo, ki jo navaja). Pojasnjuje, kaj naj bi iz tega razloga veljavni ZPotK-1 sedaj predpisoval kot obvezno vsebino kreditne pogodbe. S sklenitvijo predmetnega posla sta tožnika objektivno gledano (čeprav nezavestno) stavila, da ne bo prišlo do negativnega gibanja tečaja valutnega para EUR - CHF v škodo EUR. To pa se je v času nastanka spornega posla povsem jasno napovedalo, kot je navedeno v pisnih sporočilih Banke Slovenije poslovnim bankam in je bilo v visoko specializiranih bančnih krogih znano in pričakovano dejstvo tudi glede na predhodna dolgoročna gibanja valutnih tečajev. Ker jima je bilo to nesporno zamolčano, nista mogla doseči pozitivnega učinka na račun nižjih obresti, ampak le izgubo na račun tečajnih razlik. Tveganost predmetnega kreditnega razmerja je bila tako zgolj navidezna za toženko, ki je lahko v naprej že ob sklenitvi Kreditne pogodbe utemeljeno pričakovala pozitivne učinke, ki se v danem primeru nujno zrcalijo v izgubi tožnikov, ki je lahko neomejena. Takšen posel je nemoralen oziroma predstavlja tiho in perfidno bančno prevaro in izkoriščanje prednosti banke v razmerju do laičnih potrošnikov. V nadaljevanju omenjata, kaj naj bi izhajalo iz Poročila o finančni stabilnosti Banke Slovenije iz junija 2005. Potrebno naj bi bilo upoštevati, da gre med banko in potrošnikom, ki se obrne nanjo ob iskanju zanj ustreznega ("najugodnejšega") kredita in z njegovim pristopom k razgovoru o sklenitvi bodoče kreditne pogodbe, za "tihe" svetovalne pogodbe med potrošnikom in banko (pritožba se sklicuje na stalno sodno prakso Vrhovnega sodišča ZR Nemčije oziroma sodbi z dne 6. 7. 1993 in 21. 3. 2006). Pritožnika izpostavljata, na kaj morajo banke v primerih, kot je predmetni, opozoriti potrošnike. Sama gotovo ne bi nikoli sklenila Kreditne pogodbe, če bi bila pred njeno sklenitvijo seznanjena z dejstvi, o katerih je Banka Slovenije pisno seznanjala banke že od leta 2005 dalje. Sodišče bi moralo z vidika vsebine in obsega pojasnilnih dolžnosti toženke v razmerju do tožnikov in presoje ustreznosti vsebine določila drugega odstavka 5. člena Kreditne pogodbe natančno dokazno oceniti tudi vsebino brošure tožene stranke "Pasti zadolževanja v CHF," pa tega ni storilo. Omenjata, kaj naj bi izhajalo iz vsebine omenjene brošure (na 2., 7. in 15. strani). Le-to naj bi (argument a contrario) jasno potrjevalo, da je bilo zadolževanje v CHF po vedenju toženke kot bančni produkt primerno za podjetja (pa še to ob pogojih, ki izničijo ključna tveganja) in nikakor ne za laične potrošnike, ki niso imeli prilivov v CHF. Vsekakor pa ne za stanovanjski namen ter dolgoročno kreditiranje. Toženka potrošnikov, ki so najemali dolgoročne kredite v CHF za stanovanjski namen ni opozarjala na rizike in potrebo, da se le-ti izključijo, na katere je npr. opozarjala podjetja kot (pretežno) profesionalne stranke v navedeni brošuri. Pojasnjujeta, zakaj naj bi šlo za

nemoralno ravnanje toženke v razmerju do potrošnikov in tudi do njiju. Presoja sodišča prve stopnje naj bi v tem segmentu izostala. V nadaljevanju pojasnjujeta, zakaj naj bi bila ugotovitev sodišča prve stopnje, češ da je bilo zadoščeno obveznosti tožene stranke glede pojasnilne dolžnosti pred sklenitvijo pogodbe (oziroma, da je bilo z besedilom drugega odstavka 5. člena Kreditne pogodbe zadoščeno 6. členu ZPotK), zmotna. Takšno zmotno stališče obenem odseva neupoštevanje osnovnih institutov obligacijskega prava in potrošniške zakonodaje, pri čemer ni nepomembno, da se sodišče prve stopnje zavzema za citirano zmotno stališče v situaciji, ko niti ni sporno, da ima Kreditna pogodba naravo vnaprej tipsko oblikovanih pogodbenih pogojev, ki jih je brez možnosti posebnih pogajanj enostransko oblikovala toženka kot banka. Tožnika sta lahko vplivala le na znesek kredita in ročnost, na druge pogodbene sestavine pa ne. V danem primeru sta izpolnjena tudi oba pogoja za obstoj oderuštva, kar pritožba v nadaljevanju konkretno in obširno pojasnjuje. V primeru takšnih kompleksnih in izrazito dolgoročnih kreditnih poslov bi bilo pojasnilni dolžnosti tožene stranke kot banke zadoščeno samo v primeru, če bi bili kreditorejmalci seznanjeni, da so tveganja povsem neomejena s kvantitativnega vidika in da je tudi verjetno, da se bodo ta tveganja realizirala glede na dejstvo tedanje velike tveganosti CHF, ter da je za komitente banke izpostavljenost tečajnemu tveganju zelo velika. Kreditorejmalci bi morali biti seznanjeni, da je bila stopnja rizika izredno visoka na dolgi rok, pri čemer bi jim morali biti predloženi reprezentativni izračuni oziroma simulacije prihodnjega gibanja mesečnih obrokov glede na več različnih variant mogočih premikov deviznega tečaja. Jasno naj bi bilo, da se v primeru, če bi jim bilo to predstavljeno, nihče ne bi odločil za takšen dolgoročni kredit, s katerim bi prevzel neomejeno tveganje, za katerega je bilo po vrhu vsega pričakovati po tedanjih vedenju in napovedih Banke Slovenije ter poslovnih bank (torej tudi toženke), da se bo uresničilo. Banke so ravnale skrajno nemoralno, ko, čeprav so vedele, kakšna so tveganja in kakšni so obeti glede prihodnjega gibanja tečajev, o tem laičnih kreditorejmalcev niso seznanile. Pri toženki so se zavedali oziroma bi se vsaj morali zavedati, da so s svojim nespornim pristopom, ko so neposredno predstavljali ponudbo kreditov v CHF "z nižjimi obrestmi in nižjimi obroki", neposredno vplivali na potrošnike, da najemajo kredite v CHF in ne v domači valuti, v kateri niso imeli prihodkov in da jih zato izpostavljajo visokim (neomejenim) valutnim tveganjem. Toženka je takšen model kreditiranja dejansko uporabljala "kot konkurenčno prednost" v razmerju do kreditov v domači valuti, pri čemer je dala stranki v podpis kreditno pogodbo, ki ima naravo vnaprej tipsko oblikovanih pogodbenih pogojev. V nadaljevanju pritožba opozarja na okoliščine, ki naj bi kazale na to, da je toženka v valutni tveganosti za kreditorejmalce videla svojo potencialno korist in možnost dodatnega zaslužka. Tožeča stranka je tekom postopka predlagala, da sodišče zasliši priče v zvezi z dejstvom, kaj so svetovalci tožene stranke svetovali posameznim kreditorejmalcem ob sklepanju kreditnih pogodb. Pritožba pojasnjuje, kaj konkretno sta tožnika v tem oziru predlagala. Nič od tega sodišče prve stopnje ni izvedlo kot dokaz. V oči naj bi bodla pristranska in nelogična "interpretacija" pisnih dokazov s strani sodišča prve stopnje, ki se tičejo dejstva, da so bile poslovne banke preko Banke Slovenije tudi sicer že od leta 2005 dalje oborožene z jasnimi informacijami, kakšna so pričakovanja glede gibanja tečaja CHF, in da so se na osnovi teh informacij in vedenja z lahkoto in brez realnega tveganja odločila za špekulativno kreditiranje neukih potrošnikov v CHF. Pritožnika omenjata, kaj naj bi izhajalo iz opozorila Banke Slovenije poslovnim bankam iz leta 2005 in v čem naj bi bil poudarek. Gre za napovedovanje in pričakovanje povsem konkretnega dejstva in ne za splošna negotova opozorila. V nadaljevanju navajata, kaj naj bi izhajalo iz opozorila Banke Slovenije iz leta 2006 in 2007, ter pojasnjujeta, kaj naj bi ti pisni dokazi izkazovali. Tečaj CHF je skozi daljše obdobje pred sklenitvijo kreditne pogodbe znatno naraščal. Sodišče prve stopnje se ni izjavilo o njunih navedbah in dokazih, ki so se nanašali na gibanje tečajev v daljšem obdobju pred sklenitvijo Kreditne pogodbe in ki izkazujejo drastično dolgoročno naraščanje tečajev švicarskega franka v razmerju do EUR oziroma košarice evropskih valut. Prav tako ni upoštevalo vsebine izjave in pričanja priče A. A., vsebino katerega pritožba omenja. V nadaljevanju razlagata, zakaj bi bila morebitna njuna zahteva za spremembo valute brez pomena. Sodišče prve stopnje izpovedbe B. B. ni presojalo z vidika konsistentne verige dejstev, ki so vsebovana v izpovedbi A. A., ampak se je omejilo na skope in splošne ter parcialne ugotovitve v prid tezi, češ da je B. B. izpovedal "da je pred sklenitvijo kreditne pogodbe stranki pojasnil tveganja." V danem primeru naj bi šlo za drastičen padec EUR, predvsem v letu 2015, ki je povzročil izjemen negativen učinek za tožnika. Nesorazmerje je obstajalo že v času sklenitve pogodbe.

3. Toženka je v odgovoru predlagala zavrnitev pritožbe.

4. Pritožba je utemeljena.

5. Kot to izhaja že iz predložene pogodbe o potrošniškem hipotekarnem kreditu z dne 24. 1. 2008¹ oziroma Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve upnika z ustanovitvijo zastavne pravice na nepremičnini po členu 142 SPZ (ki sta oba sestavni del notarskega zapisa opr. št. SV 52/2008 z dne 28. 1. 2008),² sta tožnika pri toženki vzela (oziroma jima je bil odobren) kredit v tuji valuti (CHF). Tega sta (kakor je to razvidno iz samih tožbenih navedb oziroma njunih izpovedb) v tej isti valuti (CHF) tudi odplačevala. Upošteva se navedeno ni moč slediti ne pritožbenemu nasprotovanju ugotovitvi sodišča prve stopnje, da sta tožnika³ kredit vračala v CHF, niti navajanju, da je bila v konkretnem primeru tuja valuta (CHF) uporabljena (zgolj) kot merilo za obračun.⁴

6. ZVPot⁵ v 23. členu določa, da podjetje⁶ ne sme postavljati pogodbenih pogojev, ki so nepošteni do potrošnika, hkrati pa za take pogoje predvideva, da so nični. Kasneje sprejeti in v času obravnavanih pogodb veljavni ZPotK⁷ pa je v 21. členu predvidel ničnost vsakega pogodbenega določila, ki bi bil v nasprotju z njim in v škodo potrošnika, kot tudi, da se v primeru nejasnosti (nepopolnosti) določb kreditne pogodbe, neposredno uporabljajo določbe omenjenega zakona.⁸

7. Da kredit v tuji valuti (s katerim imamo v konkretnem primeru opravka) sam za sebe ne predstavlja tipskega (oziroma s strani podjetja vnaprej pripravljenega) pogoja, ampak da gre za posamičen dogovor (o glavnem predmetu pogodbe), je prav

tako pravilno pojasnilo že sodišče prve stopnje.⁹ Vendar pa je lahko zaradi neustreznega postopanja (opustitve) podjetja nedovoljen tudi dogovor (pogoj), ki se nanaša oziroma je povezan z glavnim predmetom (torej bistvenim elementom) pogodbe. Tako je Sodišče EU ob razlagi drugega odstavka 4. člena¹⁰ Direktive Sveta 93/13/EGS¹¹ v odločbah sprejetih v zadevah C-26/13 z dne 30. 4. 2014 in C-186/16 z dne 20. 9. 2017 (med drugim) poudarilo, da jasnost pogodbenega pogoja o glavni stvari (kot predpostavke njegove dopustnosti) ne zajema le njegove slovnične razumljivosti, ampak se razteza tudi na pojasnilo okoliščin (delovanja mehanizma), ki potrošniku omogočajo oceno ekonomskih posledic, ki iz njega izhajajo. V sodbi C-186/16¹² je pojasnilo, da zahteva po določenosti pogodbenega pogoja v jasnem (razumljivem) jeziku predpostavlja, da morajo pri kreditnih pogodbah finančne ustanove (z ozirom na vse okoliščine, ki so obstajale v času sklenitve pogodbe¹³) posojilojemalcem posredovati informacije, ki morajo zadostovati za sprejetje poučenih in preudarnih odločitev. Nadalje je v 49. točki omenjene sodbe izpostavilo posredovanje informacij, ki morajo vsebovati (vsaj to), kako bi na obroke za odplačilo posojila vplivala zelo velika deprecijacija zakonitega plačilnega sredstva države članice, v kateri ima posojilojemalec stalno prebivališče (in povečanje tujih obrestnih mer), v 50. točki pa opozorilo (tudi) na dolžnost finančne ustanove navesti mogoče spremembe menjalnih tečajev in tveganja v zvezi s sklenitvijo posojila v tuji valuti (v kateri posojilojemalec ne prejema svojih dohodkov). Zahteva po posredovanju potrebnih informacij naj bi pomenila (glej 51. točko omenjene sodbe), da potrošnik pogoj, na podlagi katerega je treba posojilo vrniti v isti tuji valuti, v kateri je bilo sklenjeno, razume tako formalno slovnično kot tudi glede njegovega dejanskega obsega, tako da je povprečni potrošnik, ki je normalno obveščen, razumno pozoren in preudaren, lahko ne le seznanjen z možnostjo zvišanja ali znižanja vrednosti tuje valute, v kateri je bilo sklenjeno posojilo, temveč tudi zmožen oceniti potencialno znatne ekonomske posledice takega pogoja za njegove finančne obveznosti. Kot gre torej razbrati iz navedene sodbe, gre za obveznosti finančne ustanove, katerih izpolnitev ne more biti odvisna ne od zainteresiranosti ("sodelovanja") nasprotne stranke (to je posojilojemalca),¹⁴ ne od okoliščine, ali je bila ta sama "iniciator" za sklenitev kreditne pogodbe v tuji valuti.¹⁵ Vsebinsko te dolžnosti zajemajo posredovanje informacije, ki predstavljajo¹⁶ pomembno nadgradnjo oziroma konkretizacijo (golega/abstraktnega) vedenja, da razmerja med valutami niso statična oziroma (pravilneje), da se spreminjajo in da zato obstaja "valutno tveganje".¹⁷ Opustitev tovrstnih dolžnosti¹⁸ je bil (v zvezi s primarnim tožbenim zahtevkom) tudi glavni očitok tožnikov toženi stranki.

8. Tožnika sta toženki očitala, da ju ni seznanila s "kapitalnimi tveganji" kredita najetega v CHF (s čimer naj bi kršila svojo pojasnjevalno dolžnost) oziroma da naj bi jima (čeprav je razpolagala z informacijami, da temu ni tako) zagotavljala, da gre za varen kredit. Toženka pa se je v osnovi branila s trditvami, da padcev EUR (v razmerju do CHF), do katerih naj bi prišlo v času izvrševanja predmetne kreditne pogodbe, v času njenega sklepanja ni bilo moč pričakovati in da je lahko svojo pojasnjevalno dolžnost opravila zgolj v okvirih tistega, kar ji je bilo znano. Vendar pa sta po prepričanju tega sodišča tožnika izkazala, da tovrstne toženkine navedbe ne držijo.

9. Toženki gre seveda verjeti v delu, da (tako kot verjetno tudi drugi) točne velikosti padca (deprecijacije) EUR napram CHF (do katerega je kasneje prišlo), ob sklenitvi kreditne pogodbe ni mogla predvideti oziroma zanj vedeti.¹⁹ A vendar to sodišče na drugi strani ne dvomi, da ji je bil obstoj realne možnosti, da bo v tem oziru do relevantne spremembe²⁰ kasneje (to je v času po sklenitvi predmetnih dogovorov) prišlo, znan. Na to je moč sklepati tako na podlagi vsebine pisne izjave oziroma zapisnika o izpovedbi (njenega nekdanjega uslužbenca) A. A. (oboje podano v zadevi I P 1030/2015 Okrožnega sodišča v Ljubljani²¹) kot predvsem s strani tožnikov predloženih dopisov oziroma opozoril Banke Slovenije. Dopisa z dne 4. 7. 2006 in dne 19. 12. 2007²² vsebujeta opozorila (namenjena "vsem bankam in hranilnicam"), ki so splošna,²³ a hkrati jasna in po svoji vsebini (ki je v dokajšnji meri podobna oziroma še širša od potrebnih opozoril, katera v sodbi C-186/16 omenja Sodišče EU) očitno presegajo (povsem) splošno opozorilo oziroma potrditev tožnikov²⁴ o seznanjenosti s tveganjem (in njegovim prevzemom) izhajajočim iz spremembe tečaja švicarskega franka do evra ter vplivom le-te na njuno zmožnost vračanja kredita (kot je to razvidno iz 5. člena kreditne pogodbe z dne 24. 1. 2008).²⁵ Medtem ko sta omenjena dopisa relevantna predvsem zaradi narave (obsega) opozoril, ki naj bi jih banke dale strankam, pa je Poročilo o finančni stabilnosti Banke Slovenije iz junija 2005²⁶ pomembno, ker jasno razkriva, da apreciacija CHF²⁷ (napram EUR) in posledično zelo velika finančna izpostavljenost (tveganje) komitentov bank še zdaleč nista bila nepričakovana,²⁸ ampak (prav) nasprotno.²⁹ Ker se je možnost relevantne (pomembne) spremembe³⁰ očitno že nekaj časa omenjala in je bila zato finančnim ustanovam, kot je toženka, prav gotovo znana, zgolj njeno izpostavljanje (v postopku na prvi stopnji), da naj bi analiza gibanj razmerja CHF/EUR za nazaj (in sicer od januarja 2001 do oktobra 2008) izkazovala stabilnost omenjenega valutnega razmerja, v nasprotno ne prepriča.³¹

10. Kljub temu, da je bila toženka po mnenju tega sodišča ob sklenitvi predmetne pogodbe seznanjena z (realno) možnostjo pomembne spremembe tečaje (povečanja vrednosti CHF) in posledičnega (občutnega) povečanja finančnega bremena tožnikov, pa ta dva ob sklepanju kreditne pogodbe ni opozorila na način,³² ki ga je sodišče EU (ob razlagi drugega odstavka 4. člena Direktive Sveta 93/13/EGS) izpostavilo v prej omenjeni odločbi C-186/16 (z dne 20. 9. 2017) oziroma ga je v dopisu z dne 4. 7. 2006 izpostavila tudi Banka Slovenije. V tem okviru je mišljeno posredovanje informacij, ki bi tožnikoma omogočale konkretno oceniti (razumeti) vpliv takšne (realne) možnosti znatne spremembe menjalnega tečaja (vrednosti CHF) na njuno finančno breme in s tem resnično razumeti premoženjsko tveganje nastalo v zvezi s sklenitvijo kreditne pogodbe. Skratka posredovati informacije, ki bi jima omogočale konkretno razumeti, kaj naj bi pogodbeno določilo (oziroma pogoj³³), v skladu s katerim naj bi bila dolžna posojilo vrniti v (pogodbeno predvidenih) 228-ih mesečnih anuitetah v CHF,³⁴ v primeru takšnega povišanja vrednosti omenjene valute (ki sta jo za odplačevanje posojila morala

kupovati) pomenilo za višino njune mesečne in siceršnje (celotne) obveznosti do toženke (oziroma konkretnije njenega v EUR izraženega finančnega bremena). Vendar takšnih konkretiziranih informacij s strani toženke (kljub njeni seznanjenosti z možnostjo takšne pomembne spremembe tečaja) nista prejela. To je jasno razvidno ne le iz njunih izpovedb, ampak tudi izpovedbe toženkinoga bivšega uslužbenca B. B., ki je nastopal kot njun svetovalec.³⁵ Da okoliščina, ker toženka (kot je bilo prej poudarjeno) točne (konkretne) bodoče spremembe tečaja ni mogla predvideti, za ustrezno (celotno) izpolnitev te njene pojasnilne dolžnosti³⁶ ni mogla biti ovira, pa izhaja navsezadnje iz izpovedbe njenega nekdanjega uslužbenca A. A. (podane v zadevi I P 1030/2015 Okrožnega sodišča v Ljubljani).³⁷

11. Že opustitev navedene dolžnosti³⁸ pa sama za sebe pomeni,³⁹ da lahko pogodbo o potrošniškem hipotekarnem kreditu št. 000 z dne 24. 1. 2008, katere ključni del je tudi dogovor (pogoj) o načinu njegovega vračila, kakor (posledično) tudi Sporazum o zavarovanju denarne terjatve upnika z ustanovitvijo zastavne pravice na nepremičnini po 142. členu SPZ (ki predstavljata vsebino oziroma sestavna dela notarskega zapisa opr. št. SV 52/2008 z dne 28. 1. 2008) ocenimo kot nedovoljena in iz tega razloga nična.⁴⁰ Ker to nepravilno (nedopustno) postopanje toženke sega že v (pred)sklenitveno fazo (torej v čas nastanka pogodbenega razmerja), okoliščina, da naj bi slednja kasneje (to je po sklenitvi obravnavane pogodbe/sporazuma) organizirala predavanje na temo "Pasti zadolževanja v CHF",⁴¹ da je bila v tretjem odstavku 1. člena pogodbe z dne 24. 1. 2008 predvidena možnost konverzije valute kredita (in obrestnega indikatorja LIBOR) v EUR (in obrestni indikator EURIBOR) oziroma da sta imela tožnika tudi v skladu z določbo prvega odstavka 11. člena ZPotK pravico v roku 5-ih dni odstopiti od pogodbe (česar vsega nista izkoristila)⁴² in da naj bi ju toženka⁴³ z dopisoma iz maja 2011 in februarja 2012 opozorila na njuno izpostavljenost valutnemu tveganju (ter ju opozorila, da bo prišlo v primeru krepitve tečaja CHF do EUR do višanja anuitete in salda kredita v EUR), v septembru 2011⁴⁴ pa jima po lastnih navedbah ponudila ugodno menjavo valute kredita, na ugotovitev o ničnosti nima vpliva.⁴⁵ Nična pogodba namreč (zaradi poznejšega dogajanja) ne more konvalidirati.⁴⁶ Zaradi omenjene toženkinе opustitve oziroma njenega nezadostnega informiranja tožnikov je pojasnjevanje sodišča prve stopnje (v okviru 18. in 19. točke obrazložitve izpodbijane sodbe), da sta se slednja dva za kredit v CHF odločila zaradi ugodnejših obresti, kot tudi poudarjanje (v okviru 15. točke obrazložitve izpodbijane sodbe), da bi se tudi ob podpisu kreditne pogodbe lahko odločila, da kredita v CHF ne želita, nebistveno. Ti pomisleki bi bili upravičeni (relevantni) zgolj v primeru, ko bi toženka svoji pojasnjevalni dolžnosti v celoti zadostila.

12. Ena od posledic ničnosti obeh obravnavanih dogovorov oziroma notarskega zapisa opr. št. SV 52/2008 z dne 28. 1. 2008 je ta, da sta dolžni stranki (v skladu s 87. členom OZ) druga drugi vrniti, kar sta na tej podlagi prejeli. Zato je bilo potrebno ugoditi dajatvenemu (denarnemu) zahtevku,⁴⁷ v skladu s katerim sta dolžna tožnika toženki povrniti razliko med prejetimi sredstvi in tistimi, ki sta jih je na račun anuitet do sedaj že plačala (vrnila). Toženka je že v odgovoru na tožbo temu zahtevku ugovarjala glede višine,⁴⁸ vendar v tem oziru nasprotne tožbe ni vložila. Če meni, da ji gre iz tega naslova več (kot je bilo upošteva je tožbeni zahtevek prisojeno), bo morala (glede preostanka) vložiti novo tožbo. Ni pa njen ugovor ovira, da ne bi bilo moč ugoditi postavljenemu denarnemu tožbenemu zahtevku. Na drugi strani pa okoliščina, da je bila na temelju teh ničnih dogovorov (oziroma točneje notarskega zapisa) za zavarovanje toženkinе (ne-nastale) pogodbene terjatve na nepremičnini tožnikov vknjižena hipoteka, vodi k zaključku o utemeljenosti zahtevka na ugotovitev neveljavnosti in izbris omenjene pravice⁴⁹ (glej člen 243. člen ZZK-1⁵⁰).

13. Iz omenjenih razlogov⁵¹ je bilo potrebno pritožbi ugoditi in izpodbijano sodbo spremeniti (358. člen ZPP) tako, da se primarnemu tožbenemu zahtevku v celoti ugodi. Ker sta tožnika s (primarnim) tožbenim zahtevkom v celoti uspela, jima je dolžna toženka (v skladu s prvim odstavkom 154. člena ZPP) povrniti njune stroške postopka na prvi stopnji v skupni višini 4.686,7 EUR.⁵²

14. Upošteva je da sta tožnika s pritožbo uspela, jima je dolžna tožena stranka povrniti tudi stroške tega pritožbenega postopka v višini 1.274,8 EUR⁵³ (drugi odstavek 165. člena v zvezi s prvim odstavkom 154. člena ZPP).

¹ Priloga A4.

² Priloga A3.

³ Ki sta zato morala to valuto kupiti (glej npr. 14. in 28. točka obrazložitve izpodbijane odločbe).

⁴ Tudi okoliščina, da jima je bil kredit izplačan v EUR, zaključka sodišča prve stopnje, da je šlo za kredit v tuji valuti, v ničemer ne omaje.

⁵ Zakon o varstvu potrošnikov, Uradni list RS, št. 20/1998, s kasnejšimi spremembami.

⁶ Ta pojem je opredeljen v tretjem odstavku 1. člena ZVPot.

⁷ Zakon o potrošniških kreditih, Uradni list RS, št. 70/2000, s kasnejšimi spremembami.

⁸ Oziroma tudi določbe drugih predpisov, ki so ugodnejše za potrošnika.

⁹ Glej 24. in 25. točko obrazložitve izpodbijane sodbe.

¹⁰ Ta določa, da ocena nedovoljenosti pogojev ne sme biti povezana niti z opredelitvijo glavnega predmeta pogodbe niti z ustreznostjo med ceno in plačilom za izmenjave storitve ali blago, če so pogoji v jasnem, razumljivem jeziku.

¹¹ Katero je v naš pravni red implementiral (ravno) ZVPot.

- ¹² V kateri podani zaključki so zaradi podobnosti s predmetno zadevo (posojilo v tuji valuti) še toliko bolj relevantni.
- ¹³ Glej 47. točko sodbe sprejete v zadevi C-186/16.
- ¹⁴ Glede ugotovitev sodišča prve stopnje (o ne-zanimanju tožnikov), podanih v 15. točki obrazložitve izpodbijane odločbe.
- ¹⁵ In da je v končni fazi tudi sama sprejela odločitev o vrsti kredita (kot to v 13. točki obrazložitve izpodbijane sodbe zaključuje sodišče prve stopnje).
- ¹⁶ Predvsem, kar se tiče kvantitativne opredelitve narave (valutnega) tveganja.
- ¹⁷ Kar je bilo, kot to ugotavlja sodišče prve stopnje, ob sklepanju predmetne pogodbe (na tej splošni/abstraktni ravni) prav gotovo znano (razumljivo) tudi tožnikoma.
- ¹⁸ Na obstoj (vsebino) katerih okoliščina, ali je finančna ustanova oziroma (konkretno) toženka ob sklenitvi predmetnih pogodb (kot to v točki 20 obrazložitve izpodbijane odločbe izpostavlja sodišče prve stopnje) tudi sama prevzela valutno tveganje, prav tako ne vpliva.
- ¹⁹ Sodišče prve stopnje v tem oziru omenja celo nemožnost nadzora gibanja tečaja valut (glej 19. točko obrazložitve izpodbijane sodbe).
- ²⁰ Kot je pozneje dejansko nastopila.
- ²¹ Zakaj je ta dva dokaza (glej prilogi A25 in A26) tožnikov lahko upoštevalo, je sodišče prve stopnje pojasnilo v 6. točki obrazložitve izpodbijane sodbe.
- ²² Prilogi A15 in A16.
- ²³ Glej v zvezi s tem podano oceno sodišča prve stopnje (v 21. točki obrazložitve izpodbijane sodbe).
- ²⁴ Ki ga v 22. točki obrazložitve izpodbijane sodbe izpostavlja sodišče prve stopnje.
- ²⁵ Tako je Banka Slovenije v zvezi z opaznim porastom kreditiranja v tuji valuti zaradi možnih izgub, ki jih lahko komitent pri prevzemu tovrstnih produktov utrpí, banke opozorila (glej predvsem dopis z dne 4. 7. 2006, na katerega se sklicuje tudi naslednji z dne 19. 12. 2007), da precejšno pozornost usmerijo v informiranje strank oziroma da so posebej pozorne glede skrbne seznanitve komitentov z vsemi tveganji, ki jih produkti prinašajo (ter so jih pripravljene sprejeti). V kolikor je informacija podana v obliki predvidevanj o pričakovanem gibanju (npr.) tuje valute, bi morala v skladu z omenjenimi opozorili banka pri oblikovanju informacije za posameznika v izbranih scenarijih predpostaviti gibanje tržnih spremenljivk tako v pozitivni kot tudi v negativni smeri in na ta način prikazati tako pozitivne kot negativne posledice tega gibanja na vrednost kreditnih produktov ter posledično na premoženje komitenta. Banke naj bi pri kreditiranju v tuji valuti od strank pridobile izjave o njihovi seznanjenosti z vsemi tveganji (ter sprejemom le-teh), ki jih tak produkt prinaša. Toženka je v prvi pripravljalni vlogi z dne 15. 3. 2016 navedla, da se četrti odstavek dopisa z dne 4. 7. 2006 ne nanaša na kreditojemalce fizične osebe. Ob tem, da niti ni pojasnila, zakaj za kreditojemalce fizične osebe v navedenem odstavku omenjena opozorila niso (ne bi) prišla v poštev, tudi samo besedilo (predmetnega odstavka) njeni razlagi nasprotuje. V njem se namreč na eni strani (med drugim) na splošno govori o "produktih", na drugi pa izrecno omenja tudi kreditiranje v tuji valuti.
- ²⁶ V zvezi s katerim je toženka v drugi pripravljalni vlogi z dne 21. 4. 2016 zgolj nekonkretizirano ugovarjala, da ne more biti v nobenem primeru relevantno za stanje v letu 2008.
- ²⁷ Ki je bil takrat (kot je to ugotavljala Banka Slovenije) na relativno nizkih ravneh.
- ²⁸ Glej predvsem zadnjo stran omenjenega poročila (priloga A22).
- ²⁹ Da pred krizo (skoraj) ni bilo finančnega strokovnjaka, ki ne bi trdil, da je takratni tečaj CHF za Švico nevzdržen, je izpovedal (podal izjavo) tudi A. A. (priloga A25 in A26).
- ³⁰ Sicer (torej če ne bi šlo za takšno spremembo) ni videti razloga, zakaj bi Banka Slovenije nanjo v predhodno omenjenih dopisih (poročilu) opozarjala.
- ³¹ Neprepričljivo je iz istega razloga tudi njeno sklicevanje na nepričakovano (odločitve Švicarske centralne banke v zvezi opustitvijo vzdrževanega tečaja).
- ³² Ker razlogi (motivi), zakaj te dolžnosti ni izpolnila, sami za sebe za odločitev v tej zadevi niso bistveni, je takšno tudi (sicer neprepričljivo) poudarjanje sodišča prve stopnje, da toženka ni imela razloga, da bi tožnikoma tveganje prikrila.
- ³³ Glej 51. točko sodbe C-186/16 z dne 20. 9. 2017.
- ³⁴ Katerih sestavni (neločljivi) del so bile pogodbeno dogovorjene obresti.
- ³⁵ Slednji je na naroku za glavno obravnavo dne 3. 10. 2016 povedal, da se konkretnega primera niti ne spominja. Iz njegove izpovedbe (kot je razvidna iz zapisnika o njegovem zaslišanju oziroma kot je delno povzeta v 14. točki obrazložitve izpodbijane sodbe) pa izhaja, da naj bi strankam zgolj grafično pokazali gibanje CHF in LIBOR-ja v zadnjih desetih oziroma jim (na očitno hipotetičnem primeru) pojasnili, da bo morala stranka, ki vzame kredit v višini 100.000,00 EUR, v primeru spremembe tečaja na 1 : 1 vrniti 160.000,00 EUR. Da bi bila tožnikoma (glede kredita, ki naj bi ga vzela) dana kakršnakoli pojasnila v zvezi višino njune konkretne (mesečne/anuitetne) obveznosti (točneje v EUR izraženega finančnega bremena) v primeru znatnejših sprememb tečaja, iz njegove izpovedbe ne izhaja. Zgolj v tem (splošnem/abstraktnem) okviru (ki naj bi jima bil z njegove strani predstavljen) je zato potrebno razumeti določbo drugega odstavka 5. člena pogodbe z dne 24. 1. 2008, v okviru katere sta tožnika potrdila seznanjenost s tveganjem (in njegov prevzem), ki izhaja iz "vsake morebitne spremembe tečaja švicarskega franka do evra in lahko vpliva na njuno zmožnost vračanja le-tega".
- ³⁶ Npr. s pripravo ustreznih (konkretnih) simulacij.
- ³⁷ Glej predvsem 22. stran zapisnika v prilogi A25.
- ³⁸ Na ta zaključek okoliščina, ali bi lahko tožnika (tudi) sama prišla do podatkov (simulacij) o višini njune (mesečne)

obveznosti (točneje v EUR izraženega finančnega bremena) v primeru znatnejših sprememb tečaja, ne vpliva.

³⁹ Zaradi česar je brezpredmetno (tudi sicer presplošno/hipotetično) ugotavljanje sodišča prve stopnje (glej 16. točko obrazložitve izpodbijane sodbe), da je bila tožnikova mati bančna uslužbenka, kar naj bi dodatno dokazovalo, da se je o pogojih kredita pred sklenitvijo pogodbe lahko posvetoval tudi z njo. Nekonkretizirana je tudi ugotovitev sodišča prve stopnje, da bi se lahko tožnika o prevzetih tveganjih (dodatno) poučila iz javno dostopnih podatkov in opozoril v medijih.

⁴⁰ Glej (tudi) 86. člen Obligacijskega zakonika/OZ (Uradni list RS, št. 83/2001, s kasnejšimi spremembami).

⁴¹ Glej brošuro v prilogi B27 (na 15. strani katere je navedeno tudi, da se kredit v CHF odsvetuje, ko se pričakuje veliko povečanje vrednosti CHF in zmanjšanje razlike med EURIBOR/LIBOR).

⁴² Kar vse v 16. oziroma 21. točki obrazložitve izpodbijane sodbe izpostavlja sodišče prve stopnje.

⁴³ Glej 17. točko obrazložitve sodbe sodišče prve stopnje.

⁴⁴ Oziroma v letu 2015 pripravila posebne pogoje za zamenjavo valute (glej tudi 17. točko obrazložitve sodbe sodišče prve stopnje).

⁴⁵ Toženca sta že v pripravljalni vlogi z dne 22. 2. 2016 navedla, da zaradi tečaja, po kateri naj bi bila glede na toženkin predlog izvedena, zanju ta konverzija tudi sicer ni prišla v poštev (tudi A. A. je na tretji strani izjave (podane v zadevi I P 1030/2015 Okrožnega sodišča v Ljubljani) omenil, da bi konverzija v letih 2012 in 2015, ko naj bi banka strankam poslala opozorilo glede rizika tečaja, zaradi takrat že močnega tečaja CHF pomenila ogromno izgubo za stranko).

⁴⁶ Glej 90. člen OZ.

⁴⁷ To sodišče na (morebiten) (ne)obstoj pravnega interesa za tožbo (oziroma njen posamezni del) upošteva 350. člen ZPP ne pazi po uradni dolžnosti (glej npr. odločbe Vrhovnega sodišča RS II Ips 566/1998 z dne 30. 9. 1999, II Ips 246/2000 z dne 8. 11. 2000, VIII Ips 203/2005 z dne 6. 12. 2015 in III Ips 41/2008 z dne 4. 6. 2008).

⁴⁸ Glej tudi njene navedbe podane na naroku za glavno obravnavo dne 3. 10. 2016.

⁴⁹ In sicer v celoti. Toženka je v odgovoru na tožbo navedla, da bi moralo v primeru uspeha tožnikov z dajatenim zahtevkom v tem obsegu še naprej obstajati tudi zavarovanje. A temu navajanju ni moč slediti. Poleg tega, da ugotovljena neveljavnost vknjižbe zadeva hipoteko v celoti, tudi ni moč spregledati, da je bilo zavarovanje dogovorjeno v zvezi njeno terjatvijo, ki naj bi ji do tožnikov nastala na podlagi pogodbe o potrošniškem kreditu z dne 24. 1. 2008, za katero pa je bilo ugotovljeno, da je nična. Ker ima denarni tožbeni zahtevek, ki mu je bilo ugodeno, nepogodbno (obogatitveno) naravo, o nadaljnjem obstoju zavarovanja (tudi iz tega razloga) ne bi bilo moč več govoriti.

⁵⁰ Zakon o zemljiški knjigi, Uradni list RS, št. 58/2003, s kasnejšimi spremembami.

⁵¹ Zaradi česar se to sodišče do ostalih pritožbenih navedb ni opredeljevalo.

⁵² Tožnikoma gre (upošteva) njun stroškovnik z dne 3. 10. 2016 in v skladu z določbami Odvetniške tarife, Uradni list RS, št. 2/2015) nagrada za tožbo in prvo pripravljalno vlogo (za vsako) po 1100 točk (Tar. št. 18), za drugo pripravljalno vlogo 825 točk (Tar. št. 19), za tretjo pripravljalno vlogo 550 točk (Tar. št. 19), za zastopanje na prvem naroku za glavno obravnavo dne 30. 3. 2016 in za odsotnost iz pisarne v času potovanja na narok skupaj 1200 točk (Tar. št. 20 in 6. člen Odvetniške tarife), za zastopanje na naroku za glavno obravnavo dne 29. 8. 2016 in za porabljeni čas med zastopanjem skupaj 1250 točk (Tar. št. 20 in 6. člen Odvetniške tarife), za zastopanje na naroku za glavno obravnavo dne 3. 10. 2016 in za porabljeni čas med zastopanjem skupaj 1200 točk (Tar. št. 20 in 6. člen Odvetniške tarife), iz naslova materialnih stroškov 82,25 točk, kar upošteva vrednost točke (0,459 EUR), kilometrino na razdalji Š. - L. - Š. (v zvezi z zastopanjem na naroku dne 30. 3. 2016) v višini 77,7 EUR (10. člen Odvetniške tarife), 22% DDV in sodno takso za tožbo v višini 500,00 EUR (glej uradni zaznamek z dne 21. 10. 2015 na l. št. 1) skupaj znaša 4.686,7 EUR. Z ozirom na določbo prvega odstavka 6. člena Odvetniške tarife in trajanje posameznih narokov (kot je to razvidno iz zapisnikov, ki se nahajajo v spisu) tožeči stranki ne gre, kar je več zahtevala iz naslova porabljenega časa na poti. Ker nastanek stroškov bodisi ni izkazan bodisi za njihovo povračilo v Odvetniški tarifi ni videti podlage, pa to sodišče ni priznalo zahtevanih stroškov iz naslova parkirnine, prejemov vlog nasprotne stranke (in poročil) oziroma naročila (in poročila) substituta.

⁵³ Tožnikoma gre (upošteva) v pritožbi priglašene stroške in v skladu z določbami Odvetniške tarife) nagrada za pritožbo v višini (1375 točk x 0,459 EUR) 631,1 EUR, kar skupaj z materialnimi stroški (4,00 EUR), 22% DDV in povračilom sodne takse za pritožbo v višini 500,00 EUR (glej plačilni nalog z dne 13. 4. 2017 na l. št. 277 - 278) skupaj znaša 1.274,8 EUR.

Zveza:

EU - Direktive, Uredbe, Sklepi / Odločbe, Sporazumi, Pravila

Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah - člen 4, 4/2

RS - Ustava, Zakoni, Sporazumi, Pogodbe

Zakon o varstvu potrošnikov (1998) - ZVPot - člen 1, 1/3, 23

Zakon o potrošniških kreditih (2000) - ZPotK - člen 6, 7, 7/1, 7/1-9, 11, 11/1, 21

Obligacijski zakonik (2001) - OZ - člen 86, 87, 90, 372

Stvarnopravni zakonik (2002) - SPZ - člen 142

Zakon o zemljiški knjigi (2003) - ZZK-1 - člen 243

Zakon o pravdnem postopku (1999) - ZPP - člen 350, 358

Datum zadnje spremembe: 14.02.2018

